

Kurzusleírás (tematika)

Kurzus címe: Szaktörténeti és Elméleti stúdiumok 2. „A század”, avagy mi az építészeti modernitás? Az építészet társadalom- és eszmetörténete 2.				
Kurzus oktató(k) neve és elérhetősége: Takács Ákos, takacs.akos@teach.mome.hu				
Kód: M-EP-202	Kapcsolódó tanterv (szak/szint): Építőművész MA	A tantárgy helye a tantervben (szemeszter): 2.	Kredit: 5	Tanóraszám: Egyéni hallgatói munkaóra:
Kapcsolt kódok: -	Típus: (szeminárium/előa dás/gyakorlat/konz ultáció stb.)	Szab.vál-ként felvehető-e? -	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek: -	
A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok): nincs				
<p>A kurzus célja és alapelvei: A szaktörténeti és elméleti stúdiumok 1. célja, hogy kiindulópontot adjon a hallgatóknak az építészeti modernitás társadalom- és eszmetörténetének megismeréséhez, szélesítve a kronologikus, stílustörténeten alapuló építészettörténeti tanulmányok nyújtotta értelmezési horizontot. A szemeszter olvasmányai, az előadások és a feladatok egy összefüggő - és közös - interpretációs folyamatként nyitnak bejáratot abba specifikus diskurzusba, amelyet - Manfredo Tafuri kifejezésével élve - "az építészet kozmoszának" nevezhetünk. A közös munka célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek e kozmosz intellektuális hagyományának paradigmáival, konfliktusaival, és képesek legyenek tudatosan reflektálni azokra a jelentősebb szellemi csomópontokra, amelyek máig meghatározzák az építészeti gondolkodás alapvető esztétikai, gazdasági és politikai aspektusait. Az első szemeszter a XX. század első felének avant-garde és egyéb "modernizmusaiból" kiindulva problematizálja a modernitás fogalmát és jelentőségét az építészetben.</p>				
Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák):				
<p>Tudás: Megismerkedik a szakma eszme- és társadalomtörténetével, illetve az elemzés és az értelmezés lehetséges szempontjaival. Megismerkedik a szakmára jellemző sajátos szellemi és nyelvi apparátusokkal. Széles körű, rendszerszerű és specializált ismeretekkel rendelkezik az építőművészet elméleteiről, koncepcióiról, tradícióiról, meghatározómúltbéli és kortárs tendenciáiról és diskurzusairól, valamint referencia értékű alkotóiról, alkotásairól és eredményeiről. Megújuló önálló tudással rendelkezik, tudásának része a széles spektrumú műveltség. Ismereteket szerez az építőművészethez kapcsolódó történeti és elméleti kutatás módszertanáról, az adat- és forrásgyűjtési, kezelési, szelekciós és értékelési módszerekről. Ismereteket szerez az építőművészeti innováció lehetséges irányait meghatározó elméleti és gyakorlati tendenciákról, azok előzményeiről és jövőbeni perspektíváiról</p>				
<p>Képesség: Komplex problémaköröket önállóan vizsgál, összetett művészeti és designkutatást folytat, az adatokat és forrásokat kritikailag kezeli, rendszerszerűen értelmezi a tágabb kontextuális összefüggéseket és folyamatokat. Kritikai gondolkodásra támaszkodva képes alkotói, tervezői reflexióra, valamint önálló, szilárd szakmai álláspont kialakítására. Magas szintű, kiművelt esztétikai és kritikai érzéssel, valamint kialakult ízléssel rendelkezik. Képes az épített környezet problémáit mélyebb összefüggésekben, kritikusan értelmezni.</p>				

Képes a különböző történeti és elméleti nézőpontok összevetésére és szintézisére.

Elsajátítja a szakmai és a szélesebb társadalmi nyilvánosságban való proaktív részvételhez szükséges szövegalkotói és prezentációs kompetenciákat.

Képes a széles történeti és topográfiai kontextusok elemzésére és értelmezésére az építészeti koncepciók fejlesztése közben.

Érti és ismeri a tradícióval és innovációval kapcsolatos építészeti kérdésfelvetéseket.

Attitűd: Saját építőművészi alkotó-, tervező tevékenységét képes elhelyezni a tágabb kulturális, gazdasági és piaci kontextusban. Szakmája etikai és szerzői jogi normáit betartja.

Tudatosul benne a szakma gyakorlásához kapcsolódó komplex társadalmi és kulturális felelősség. Elkötelezett a szakmai diskurzus mély ismerete és gazdagítása iránt.

Autonómia és felelősségvállalás: Az építészeti hagyományt "operatívan", hozzáférhető kollektív tudáskészletként kezeli és hasznosítja. Alkotótevékenységét szellemi szabadság, kísérletező és vállalkozó kedv jellemzi. Részt vesz az építészeti praxis szellemi mezőjének és szociokulturális pozíciójának kreatív újragondolásában. Tudatosan törekszik saját szakmai határainak, illetve a szakterületek közötti határok és hagyományos keretrendszerek átlépésére, meghaladására.

A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák: Az "építészettörténet" fogalma és módszere alatt általában az egymást követő stíluskorszakok - illetve az őket reprezentáló kanonikus épületek - időbeli sorozatát, az építészet teleologikus "fejlődésének" lineáris történelmi elbeszélését értjük. Olyan lezárt, kihűlt, nagyrészt idegen múltat, amely a kortárs praxis és gondolkodás számára irreleváns, legfeljebb a hivatás presztízséhez tartozó "műveltség" passzív anyagaként, esetleg afféle kuriózumként érdekes. A kurzus célja, hogy ezt a szellemi anyagot élővé tegye a hallgatók számára, olyan eleven történetté, amely folyamatos és dinamikus párbeszédben áll a mindenkori jelennel, és amelynek relevanciája ennek a kapcsolatnak megfelelően alakul és értelmeződik át újra meg újra, a kritikai tevékenység hatására. Az építészetre itt olyan intellektuális projektként és hagyományként tekintünk, amelynek tárgya a koncipiált, geometriai tér konfigurációja, percepciója, illetve e specifikus térbeli tudásformra kritikai továbbfejlesztése. A magyarországon széles körben elterjedt meggyőződésekkel, ideológiákkal, és romantikus képzetekkel ellentétben az "építészet" ebben az értelemben élesen elkülönül az "építéstől" (megvalósulástól, kivitelezéstől, konstrukciótól) mint racionális szellemi tevékenység, független ez utóbbiaktól. Ennek a tudásformának az építészeti szövegek és a papíron maradt tervek épp olyan fontos részei, mint a végül kőbe vésett, acélból konstruált, betonba öntött épületek. Előbbiek sok esetben jelentősebb hatást gyakoroltak a városaink kollektív fantáziáira, emlékezetére és későbbi fejlődésére, mint az utóbbi műtárgyak. A kurzus olvasmányai, az előadások és a feladatok egy összefüggő - és közös - interpretációs folyamatként nyitnak bejáratot abba a - bizonytalan kontúrú, komplex és ellentmondásokkal teli - szellemi térbe, amelyet - Manfredo Tafuri kifejezésével élve - "az építészet kozmoszának" nevezhetünk. Feltehetjük, hogy a kritikai nyelv sokat emlegetett hazai hiánya, a szakmai diskurzus ponygolasága, felszínessége éppen az építészeti eszmetörténet meglehetősen hézagos ismeretének az eredménye. A közös munka célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek az említett kozmosz paradigmáival, konfliktusaival, és képesek legyenek tudatosan reflektálni azokra a jelentősebb szellemi csomópontokra, amelyek máig meghatározzák az építészeti gondolkodás alapvető esztétikai, gazdasági és politikai aspektusait.

Az őszi szemeszter a XX. század első felének avant-garde és egyéb "modernizmusaiból" kiindulva

problematizálja a modernitás fogalmát és jelentőségét az építészetben. A "modern mozgalom" ideológiáiban, kimondott és kimondhatatlan aspirációiban rejlő ellentmondások és alapvető - máig érvényes - problémák csak akkor érthetőek meg, ha a "modernizmus"- mint művészettörténeti fejlemény, és "korstílus" - vizsgálata helyett, történelmi perspektívát váltunk, és az építészeti ideológiák modernitásban (azaz a polgári társadalomban, vagy a kapitalizmusban) betöltött szerepét vesszük górcső alá.

Esettanulmányok és új interpretációk segítségével ezért meglepő utazásokat teszünk az időben; tanúi leszünk, ahogyan az építész modern figurája előlép, mint a konfliktusos reneszánsz város formaadója, felidézünk Laugier "primitív kunyhójának" aufklérista-naturalista tanmeséjét, amely az építészeti ideológia középpontjába a funkciót és az atomizált individumot állította, és elmerülünk a 19. században születő ipari metropolisz mítoszaiban.

Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:

1. alkalom bemutatkozás, bevezető előadás, kvíz
 2. alkalom referátumok, előadás, vita (szemináriumi terem)
 3. alkalom referátumok, előadás, vita (szemináriumi terem)
 4. alkalom referátumok, előadás, vita (szemináriumi terem)
 5. alkalom referátumok, előadás, vita (szemináriumi terem)
 6. alkalom referátumok, előadás, vita (szemináriumi terem)
 7. alkalom referátumok, vendégelőadó, vita
 8. alkalom referátumok, előadás, konzultáció (témaválasztás a beadandóhoz)
 9. alkalom referátumok, előadás, vita (szemináriumi terem)
 10. alkalom referátumok, előadás, vita (szemináriumi terem)
 11. alkalom referátumok, előadás, vita (szemináriumi terem)
- leadás (vizsgaidőszakban konzultációk, szerkesztői értekezlet)

A hallgatók tennivalói, feladatai: A kurzus háromosztatú; olvasószeminárium, előadásorozat és közös műhelymunka.

A hetente olvasandó építészeti szövegek tematizálják az őket kontextusba helyező előadásokat, amelyeket kérdésekkel és feladatokkal strukturált vita követ.

A hallgatóknak a kurzus teljesítéséhez a vizsgaidőszak végéig egy rövid szöveges vagy vizuális esszével kell hozzájárulnia egy a tanszék más hallgatóival - és más közreműködőkkel - közösen szerkesztett kiadványhoz, amelyet a következő szemeszter elején mutatunk be egy publikus esemény keretében.

A tanulás környezete: tanterem

Értékelés:

A teljesítés

feltételei:

- órai jelenlét
- hetente egyéni absztraktok feltöltése a kiadott szövegekből a közös tárhelyre
- csoportos referátum az óra elején
- a rövid szöveges vagy vizuális esszé leadása a megjelölt határidőre.
- aktív részvétel az óra végi vitákban.

(a vizsgaszabályzat szerinti minimális jelenlét kötelező, aki ezt nem teljesíti, annak a szemeszter teljesítése nem fogadható el!)

Teljesítendő követelmények: *Csoportos referátum a heti szövegekből, az egyéni esszét tartalmazó közös magazin szerkesztése, tervezése. A kurzus háromosztátú; olvasószeminárium, előadássorozat és közös műhelymunka.*

A hetente olvasandó építészeti szövegek tematizálják az őket kontextusba helyező előadásokat, amelyeket kérdésekkel és feladatokkal strukturált vita követ.

A hallgatóknak a kurzus teljesítéséhez a vizsgaidőszak végéig egy rövid szöveges vagy vizuális esszével kell hozzájárulnia egy a tanszék más hallgatóival - és más közreműködőkkel - közösen szerkesztett kiadványhoz, amelyet a következő szemeszter elején mutatunk be egy publikus esemény keretében

Értékelés módja: *A kurzus háromosztátú; olvasószeminárium, előadássorozat és közös műhelymunka.*

A hetente olvasandó építészeti szövegek tematizálják az őket kontextusba helyező előadásokat, amelyeket kérdésekkel és feladatokkal strukturált vita követ.

A hallgatóknak a kurzus teljesítéséhez a vizsgaidőszak végéig egy rövid szöveges vagy vizuális esszével kell hozzájárulnia egy a tanszék más hallgatóival - és más közreműködőkkel - közösen szerkesztett kiadványhoz, amelyet a következő szemeszter elején mutatunk be egy publikus esemény keretében.

Az értékelés szempontjai (mi mindent veszünk figyelembe az értékelésben): *A megjelölt olvasmányok tömör szöveges összefoglalását minden hallgatónak fel kell töltenie egy tárhelyre a csütörtöki órákat megelőző éjfélig. A kurzus teljesítéséhez minden hallgatónak készítenie kell egy szöveges vagy vizuális esszét a vizsgaidőszak végéig, a téma kapcsolódhat az órákon feldolgozott szövegekhez, történeti vagy építészeti problémákhoz, de ennek a kapcsolatnak nem kell didaktikusnak lennie. A produktumok ideális esetben olyan térbeli jelenségekre, problémákra, konfliktusokra reflektálnak eltérő léptékek mentén és újszerűen, amelyek a hallgatók konkrét épített és kulturális környezetére jellemzőek. A cél nem "tudományos" szakszövegek, hanem egyéni hangú, kritikus, az építészközösség és a társadalom számára is releváns és izgalmas szövegek, képek, rajzok, események, stb. létrehozása.*

A kurzus multimédiás termését a következő szemeszter elejéig egy közösen tervezett és szerkesztett építészeti magazin formájában közkinccsé kell tenni, és az aktust egy, a tanszék és az iskola közönségének szervezett eseménnyel megünnepelni.

Az érdemjegy kiszámítása (az egyes értékelt követelmények eredménye hogyan jelenik meg a végső érdemjegyben? {pl. arányok, pontok, súlyok}):

30% olvasmányok feldolgozása, jelenlét, részvétel a vitákban

40% beadandó esszé

30% közös kiadvány szerkesztése, prezentációja

Kötelező irodalom: Rossi, Aldo (1984): *The Architecture of the City*, MIT Press, Cambridge.

Koolhaas, Rem (1978): *Delirious New York: A Retroactive Manifesto of Manhattan*, Monacelli Press, New York.

Venturi, Robert (1966): *Complexity and Contradiction in Architecture*, The Museum of Modern Art, New York.

Hertweck, Florian, Marot, Sebastien (eds.)(2013): *The City in the City: Berlin as a Green Archipelago, A manifesto (1977) by Oswald Mathias Ungers and Rem Koolhaas with Peter Riemann, Hans Kollhoff, and Arthur Ovasca*, Lars Müller Publishers, Zürich.

Blau, Eve (1999): *The Architecture of Red Vienna*, The MIT Press, Cambridge.

Baukuh (2014): *Two Essays on Architecture*, Kommode Verlag, Zurich.

Frampton, Kenneth (1977), „The Status of Man and the Status of His Objects: A Reading of The Human Condition” in Architecture Theory since 1968, ed. K.Michael Hays (1998), The MIT Press Cambridge.

Ajánlott irodalom:

Lewis Mumford (1985): A város a történelemben, Gondolat, Budapest.

Manfredo Tafuri, „Toward a Critique of Architectural Ideology” (1969) in Architecture Theory since 1968, ed. K.Michael Hays (1998.), The MIT Press Cambridge.

Pier Vittorio Aureli (2011): The Possibility of an Absolute Architecture, The MIT Press, Cambridge, 2011.

K.Michael Hays (1995): Modernism and the Posthumanist Subject: The Architecture of Hannes Meyer and Ludwig Hilberseimer

Sven-Olov Wallenstein (2012): Biopolitics and the Emergence of Modern Architecture, FORum Project, New York.

Egyéb információk:

Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv:

– *nem adható felmentés a kurzuson való részvétel és teljesítés alól*

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín: Személyes egyeztetés szerint.